

Tiedote
1/2009

**KESKI-SUOMEN JA POHJANMAAN MAAKUNTIEN VERKOSTOITUNUT
VAMMAISTYÖN KEHITTÄMISYKSIKÖ – HANKE POKEVA**

POKEVA- hanke käynnistyi syksyllä 2007. Vuosi 2008 on ollut tiivistä työskentelyä hankkeen eri osa-alueiden parissa. Tässä tiedotteessa kerromme tehdystä kehittämistyöstä ja vuoden 2009 toiminnasta. Hanke päättyy 31.10.2009.

Haastavat tilanteet erityistä tukea tarvitsevilla henkilöillä:

Asiantuntijaryhmä on koonnut tietoja palvelujen nykytilanteesta ja palveluprosesseista haastavien tilanteiden kohtaamisessa. Kehittämistyön tuloksena valmistuvat seuraavat julkaisut eri tahojen käyttöön:

- ❖ Työryhmä valmistelee käsikirjaa, jonka tarkoituksena on antaa työntekijöille tietoa haastaviin tilanteisiin liittyvistä keskeisistä käsitteistä, säädöksistä ja työtä tukevista menetelmistä. Lisäksi käsikirjassa kuvataan maakunnittain palvelut ja palveluprosessit.
- ❖ Toinen työskentelyn kohde on palvelumallin rakentaminen haastavien tilanteiden kohtaamiseen. Palvelumalli sisältää seuraavat palvelukokonaisuudet: ennaltaehkäisevät toimenpiteet, varhainen puuttuminen, kriisihoito, arviointi ja tutkimus, kuntoutus ja terapia. Malliin kootaan toimintaohjeita sekä työntekijöiden, että kehitysvammaisten ja erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden ja heidän perheittensä näkökulmasta. Mallin työstämisessä tehdään yhteistyötä Kehitysvammaliiton kanssa.

Varhaiskuntoutus:

- ❖ Asiantuntijaryhmä ja alueelliset työryhmät ovat tehneet kuvauksia kehitysvammaisten ja kehitysviiveisten lasten kuntoutus- ja palveluketjuista eri alueilla. Työryhmät valmistelevat käsikirjoja sekä työntekijöiden että perheiden käyttöön. Käsikirjoissa kuvataan eri toimijoiden osuutta palveluketjussa, maakunnallisista palveluista kuvataan erikoissairaanhoidon ja erityishuollon palveluita, paikallisten palvelujen kuvauksia tehdään Jämsän, Jyväskylän, Alavuden ja Pietarsaaren kaupunkien palveluista.
- ❖ POKEVA on tehnyt kesällä -08 kyselyn erityislastentarhanopettajien palveluista Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan maakunnissa. Kyselyn tuloksista ilmeni tarve palvelujen lisäämiseen alueella ja Etelä-Pohjanmaan kunnissa oli halukkuutta laajemman alueen yhteiselle kiertävälle erityislastentarhanopettajalle. Eskoon sosiaalipalvelujen ky neuvottelee kevään -09 aikana kuntien kanssa kelton toimen perustamisesta. Keski-Suomessa vastaavanlaisen kartoituksen teki Varhaiskasvatuksen kehittämisyksikkö-hanke VARKE.
- ❖ Varhaiskuntoutukseen ja sen kehittämiseen liittyy kehitysvammaisten erityishuollon uudelleen järjestelyt Keski-Suomessa. Varhaiskuntoutuksen vastuuhenkilöiden tiedot Keski-Suomen kunnista on kerätty ja viety POKEVAN toimesta Keski-Suomen sosiaalialan ammattilaisten yhteisöverkko Sonetteen (tietojen päivitys vuoden 2009 aikana). Koonnilla on mm. pyritty selkiyttämään vammaisen lapsen palvelu- ja kuntoutuspolkuja.

Henkilökohtainen avustajajärjestelmä:

- ❖ Keski-Suomessa henkilökohtaisen avustajajärjestelmän kehittämistyötä POKEVA on tehnyt yhteistyössä Vammaispalveluiden sosiaalityön ja verkostoituneen erityisosaamisen kehittäminen - hankkeen kanssa. 31.10.08 päättyneessä hankkeessa tehdyt oppaat siirtyivät edelleen POKEVA:lle ylläpidettäväksi ja päivitettäväksi, mm. ”Henkilökohtainen avustaja – järjestelmän yhtenäiset toimintaohjeet sosiaalityöntekijälle” ja tähän liittyvät erilaiset lomakkeet.

- ❖ Etelä-Pohjanmaan alueelle on perustettu suunnittelutyöryhmä selvittämään henkilökohtaisen avun keskuksen perustamista alueelle. Henkilökohtaisten avun keskustusten kehittämiseen ja perustamiseen Keski-Suomeen ja Etelä-Pohjanmaalle on haettu kehittämisrahaa sekä TEKES:stä että KASTE-ohjelmasta (ks. tarkemmin s. 3).

Asumispalvelut:

- ❖ Keski-Suomessa on koottu kuntien ja yksityisten palveluntuottajien asumisyksiköiden tiedot Keski-Suomen sosiaalialan ammattilaisten yhteisöverkko Sonetteen. Tiedot päivitetään vuoden 2009 aikana.
- ❖ Kesän 2008 aikana tehtiin kysely keski-suomalaisille kehitysvammaisten perhehoitajille yhteistyössä Vammaispalveluiden sosiaalityön ja verkostoituneen erityisosaamisen kehittäminen – hankkeen kanssa. Kyselyn tuloksena Sonettesta löytyvät 28 keski-suomalaisen kehitysvammaisten perhehoitajan yhteystiedot.
- ❖ POKEVA on järjestänyt syksyn -08 aikana yhteistyössä Eskoon sosiaalipalvelujen ky:n kanssa keskustelutilaisuuksia sekä työntekijöiden että kuntien sosiaalijohdon kanssa liittyen kehitysvammaisten laitoshoidon hajauttamiseen ja asumispalvelujen kehittämiseen Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan alueella. Keskustelujen tuloksena POKEVA on aloittanut maakunnallisen asumispalvelujen strategian valmistelun, jossa tähdätään kokonaiskuvan luomiseen asumispalvelujen nykytilanteesta, tulevista tarpeista sekä yli kuntarajojen ulottuvista kehittämistarpeista. Parhailaan kootaan tietoa alueen asumisyksiköistä ja niiden palveluista, seuraavaksi tehdään kysely kuntien ja yhteistoiminta-alueiden asumispalveluihin liittyvistä suunnitelmista.

Tulkkipalvelut ja etätulkkkaus:

- ❖ POKEVA tekee yhteistyötä valtakunnallisen Etätulkki.fi-hankkeen kanssa. POKEVAN hankealueelta on mukana sekä viittomakielen että puhevammaisten tulkkeja Etätulkki.fi-hankkeen alueverkostossa.
- ❖ Neuvottelut puhevammaisten tulkin erikoisammattitutkinnon alkamisesta etenivät niin, että syksyllä 2008 tutkinto alkoi Jyväskylän aikuisopistossa.
- ❖ Vaikeavammaisten tulkkipalvelut siirtyvät valtiolle ja Kelan järjestettäväksi 1.9.2010 alkaen. Tulkkipalveluihin liittyvä lainsäädännön uudistus valmistuu kesällä 2009 ja eduskunnan käsittelyyn se tulee syksyllä 2009. POKEVA välittää ja tiedottaa hankealueella tulkkipalveluiden siirtoon liittyvästä valmistelusta ja aikataulusta.

Palveluohjausmenettelyn käyttöönotto ja kehittäminen:

- ❖ Pohjanmaalle on perustettu asiantuntijaryhmä kehittämään palveluohjausta ja palvelusuunnittelua. Työryhmä on uudistanut palvelusuunnitelmalomaketta ja valmistelee suositusta palvelusuunnittelun prosessin hyvistä toimintatavoista ja käytännöistä. Uudistettu palvelusuunnitelmalomake on parhaillaan koekäytössä muutamassa kunnassa ja samalla kokeillaan tiivistettyä työskentelyä asiakkaan ja lähityöntekijöiden kanssa ennen palvelusuunnitelmapalaveria. Uudistettu palvelusuunnitelmalomake tulee yleisesti saataville loppukevällä -09.
- ❖ Hankkeen kehittämissuunnittelijat ovat mukana Terveiden ja Hyvinvoinnin laitoksen (THL, ent. Stakes) koordinoimassa valtakunnallisessa palveluohjauksen työryhmässä, jossa tavoitteena on kehittää palveluohjausta mm. laatimalla yhtenäinen (sähköinen) palvelusuunnitelmalomake ja määrittelemällä palveluihin liittyviä ydinkäsitteitä. Työryhmässä on kuultu ja otettu kantaa myös vammaispalvelulain uudistamistyöhön.
- ❖ 31.10.08 päättyneen Vammaispalveluiden sosiaalityön ja verkostoituneen erityisosaamisen kehittäminen- hankkeen palveluohjauksen kehittämistyön tuotokset siirtyivät POKEVALLE ylläpidettäväksi ja päivitettäväksi.

Bikva-arviointi:

- ❖ POKEVA on toteuttanut asiakaslähtöisen palvelujen arvioinnin Jämsän seudun erityisneuvolassa keväällä 2008 yhteistyössä Jämsän seudun terveydenhuollon kuntayhtymän

Perhepalvelukeskus- hankkeen kanssa. Arviointiraportti valmistui marraskuussa -08 ja se on luettavissa hankkeen www.sivuilla.

Koulutukset, työkokoukset, seminaarit:

- ❖ POKEVA on koontunut laajan koulutuspaketin kehittämistoiminnan tukemiseksi. Koulutukset ovat alkaneet syksyllä -08 ja jatkuvat syksyyn -09 saakka. Tähän mennessä toteutuneet koulutukset ovat koontuneet laajan joukon osallistujia kuulemaan ja keskustelemaan mm. eettisistä kysymyksistä, haastavasta käyttäytymisestä, palveluohjauksesta ja henkilökohtaisesta avusta. Osa koulutuksista on välitetty videoneuvotteluna etäpisteisiin hankealueen maakuntiin.
- ❖ POKEVA on ollut mukana järjestämässä ja suunnittelemassa mm. Keski-Suomen vammaisalan ammattilaisten työkokouksia, Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen koordinoimia vammaistyöryhmän kokouksia sekä ollut yhteistyössä Jyväskylän kaupungin vammaisneuvoston kanssa järjestämässä maakunnallista vammaisfoorumia ja valtakunnallisen vammaisneuvoston ja assistentti.infon (henkilökohtaisen avun valtakunnallinen verkosto) kanssa henkilökohtaisen avun tietopäiviä.
- ❖ Tulevista koulutuksista ym. tapahtumista tiedotetaan sähköpostiviesteinä, hankkeen verkkosivuilla Koulutuskalenterissa ja Ajankohtaista osiossa sekä Keski-Suomen sosiaalialan ammattilaisten yhteisöverkko Sonetten sivuilla.

Uudet hankehakemukset:

- ❖ Syksyn 2008 aikana hanketyöntekijät ovat yhteistyössä hankekumppanien kanssa valmistelleet Sosiaali- ja terveysministeriölle hankehakemuksen ”*Vammaispalvelujen parhaat palvelurakenteet ja prosessit*” vuosille 2009 – 2011. Hakemus toimitettiin STM:n Kaste -ohjelman 31.12.2008 loppuvaan hakuun. STM:n 27.2.09 julkistaman tiedotteen mukaan valmistellulle hankkeelle ei kuitenkaan hankerahoitusta myönnetty. POKEVA:n jatkorahoitusmahdollisuuksia Kaste -ohjelmassa selvitetään kuitenkin edelleen.
- ❖ Omana erillisenä rahoitushakuna työntekijät ovat valmistelleet syksyn 2008 aikana yhteistyössä Vammaispalveluiden sosiaalityön ja verkostoituneen erityisosaamisen kehittäminen - hankkeen projektipäällikön kanssa TEKES:lle hankehakemusta ”*Keski-Suomen ja Etelä-Pohjanmaan henkilökohtaisen avun keskusten kehittämishanke v. 2009 – 2001*” (HAVU-hanke). Rahoitusta haetaan TEKES:n ohjelmasta ”Innovaatiot sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmässä”. ”*Vammaispalvelujen parhaat palvelurakenteet ja prosessit*”-hankesuunnitelma sisälsi myös henkilökohtaisen avun ja henkilökohtaisten avun keskusten kehittämisen. TEKES ja STM tulevat käymään keskinäistä keskustelua tähän hankeosioon ja sen mahdolliseen rahoittamiseen liittyen.

Lisää tietoa:

- ❖ Hankkeen verkkosivuilta löydät lisää tietoa toiminnasta. Sivulla on mm. hankkeen väliraportti, asiantuntijaryhmien pöytäkirjat ja koulutuskalenteri:
Linkki: <http://www.eskoo.fi/default.aspx?id=177>

- ❖ Yhteystiedot:

Tero Oinonen, kehittämisjohtaja
Eskoon palvelukeskus, Eskoontie 47, 60280 Seinäjoki
p. 0400 479 341

Ulla Yli-Hynnä, kehittämissuunnittelija
Eskoon palvelukeskus, Eskoontie 47, 60280 Seinäjoki
p. 040 352 3003

Armi Mustakallio, kehittämissuunnittelija
Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus, PL 35, Matarankatu 4, 40014 Jyväskylän yliopisto
p. 040 352 2677

s-postit: etunimi.sukunimi@eskoo.fi